

**КЗ «Харківський обласний Палац
дитячої та юнацької творчості»**

ЛІСОВИЧОК

**інформаційні, методичні,
практичні матеріали**

Харків 2020

ББК 84.Ук 7
3-13

Лісовичок – інформаційно-методичний збірник. – КЗ
«Харківський обласний Палац дитячої та юнацької
творчості» /, - Х., 2020 – 22 с

За загальною редакцією Підберезкіної Т.Є..

Упорядники: Ярошенко О.І., Мусієнко Т.М.

Рецензент: Курукіна Т.І.

Відповідальний за випуск Глазунов В.Г.

Видання містить організаційні та методичні поради щодо залучення школярів до практичної еколого-натуралістичної творчості, природоохоронної діяльності в галузі лісового господарства як необхідної умови гармонійного розвитку підростаючого покоління.

Рекомендовано для вчителів біології, керівників творчих учнівських об'єднань закладів позашкільної освіти, керівників учнівських лісництв, юних лісівників.

© КЗ «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості»

ББК 84.Ук 73-13

В с т у п

Світ природи – це світ з безмежним багатством явищ, з невичерпною красою. Заглиблюючись у цей світ, вбираючи його звуки, запахи, барви, насолоджуючись його гармонією, дитина вдосконалюється як особистість, збагачується життєвим досвідом.

Учнівські лісництва є неоціненною ланкою в справі формування ключових компетентностей учнів, ефективною школою професійної орієнтації та допрофесійної підготовки.

Координаційними центрами організації роботи учнівських лісництв закладів освіти області є Комунальний заклад «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості» та державні підприємства лісового господарства Харківського обласного управління лісового та мисливського господарства.

Юні лісівники – активні учасники обласних еколого-натуралістичних заходів: II (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу «Земля – наш спільний дім»; I (обласного) етапу Всеукраїнського юнацького фестивалю «В об'єктиві натураліста»; обласних етапів всеукраїнських конкурсів: «Вчимося заповідувати», «До чистих джерел», «Щаслива лапа», «Зелена естафета»; обласних виставок: «Новорічна композиція», «Зимовий вернісаж»; природоохоронно-пропагандистських акцій: «Птах року», «Годівничка», «Первоцвіт»; заходів до Дня довкілля та Дня охорони навколишнього природного середовища: «Посади своє дерево», «Історичні та знамениті дерева України», «Майбутнє лісу в твоїх руках».

З метою активізації роботи учнівських лісництв і профорієнтації учнівської молоді щороку спільно з Харківським обласним

управлінням лісового та мисливського господарства, за підтримки Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова, проводиться обласний зліт учнівських лісництв, переможці якого беруть участь у Всеукраїнському зльоті учнівських лісництв.

Сподіваємося, що методичні та пізнавальні матеріали збірника «Лісовичок» допоможуть зацікавити учнів, сприятимуть активній практичній природоохоронній діяльності та допоможуть у виборі майбутньої професії.

Положення про учнівські лісництва

I. Загальні положення

1. Це Положення визначає порядок організації діяльності учнівських лісництв.

2. Учні́вське лісництво - об'єднання учнівської молоді, яке діє в загальноосвітньому або позашкільному навчальному закладі з метою здобуття нею знань, умінь і навичок у галузі лісівництва.

3. Основними завданнями діяльності учнівських лісництв є: оволодіння учнівською молоддю теорією та практикою ведення лісового господарства; сприяння професійному самовизначенню молоді; залучення молоді до ефективного використання та відтворення лісових ресурсів; екологічне виховання дітей та молоді; розвиток учнівського самоврядування.

4. Учні́вські лісництва у своїй діяльності керуються Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», Лісовим кодексом України, нормативно-правовими актами Міністерства освіти і науки України, у тому числі цим Положенням.

5. Загальну координацію діяльності учнівських лісництв здійснюють позашкільні навчальні заклади еколого-натуралістичного напрямку або інші навчальні заклади, визначені місцевими органами управління освітою.

6. Учні́вське лісництво може діяти на спеціально закріпленій за ним ділянці лісу відповідно до договору, укладеного між загальноосвітнім або

позашкільним навчальним закладом (далі - навчальний заклад), з однієї сторони, та державним лісогосподарським підприємством, міжгосподарським лісгоспом, лісопарковим господарством тощо (далі - лісове господарство), з іншої сторони.

7. Учніські лісництва організуються в екологічно чистих зонах лісів України.

8. Діяльність учнівських лісництв ґрунтується на принципах добровільності, самоврядування, доступності, законності, гласності.

9. Членами учнівських лісництв можуть бути учні (вихованці) 6 - 11 класів загальноосвітніх навчальних закладів, вихованці (учні, слухачі) позашкільних навчальних закладів (далі - учні).

10. Для ефективної роботи в учнівському лісництві учні організуються в гуртки, клуби, ланки тощо.

11. Діяльність учнів в учнівському лісництві організується відповідно до плану роботи учнівського лісництва, який погоджується керівником лісового господарства та затверджується керівником навчального закладу (орієнтовні розділи плану роботи учнівського лісництва додаються).

12. Діяльність учнів в учнівському лісництві організується з урахуванням їхніх вікових особливостей.

Учні можуть залучатися до виконання таких видів робіт: садіння і висівання лісу, догляд за лісонасінневими плантаціями; виявлення та охорона пам'яток природи; вирощування садивного матеріалу, озеленення населених пунктів

тощо; заліснення ярів і балок, створення позахисних лісових смуг та захисних лісових насаджень на берегах річок і водойм; виявлення та охорона рідкісних рослин, пам'яток природи; заготівля лікарської сировини, грибів; заготівля насіння деревних і чагарникових порід; розселення й охорона мурашників; створення екологічних стежок; проведення фенологічних спостережень; здійснення науково-дослідницької діяльності.

II. Управління учнівським лісництвом

1. Безпосереднє управління учнівським лісництвом здійснює керівник навчального закладу.

2. Керівник навчального закладу: визначає структуру учнівського лісництва та зміст його діяльності; організовує роботу учнівського лісництва; призначає педагогічного працівника, відповідального за діяльність учнівського лісництва та безпеку учнів (далі - учнівський лісничий), і його помічників (за необхідності); забезпечує безпечні умови праці учнів,

дотримання ними правил безпеки; створює необхідні умови для виконання плану роботи учнівського лісництва; забезпечує розвиток матеріально-технічної бази учнівського лісництва.

3. Адміністрація лісового господарства: підбирає та закріплює за учнівським лісництвом ділянку лісу, за можливості виділяє приміщення, необхідні для його роботи; призначає фахівця,- відповідального за координацію діяльності

учнівського лісництва та лісового господарства; організовує безкоштовне підвезення учнів на ділянку; може відзначати учнів, які досягають кращих результатів у трудовій та суспільній діяльності.

4. Учнівський лісничий: організовує діяльність учнів в учнівському лісництві; розподіляє між учнями роботу в учнівському лісництві, контролює її виконання; забезпечує виконання плану роботи учнівського лісництва; забезпечує дотримання учнями встановленого режиму роботи та виробничої дисципліни;

організовує практику учнів в учнівському лісництві; обліковує працю учнів в учнівському лісництві.

5. Учнівський лісничий та його помічники звітують про роботу учнівського лісництва перед керівником навчального закладу та адміністрацією лісового господарства.

6. До роботи в учнівському лісництві можуть залучатися інші педагогічні працівники навчального закладу, персональний перелік яких визначається його керівником, а також науково-педагогічні працівники вищих навчальних закладів, наукові працівники наукових установ, фахівці лісових господарств (за згодою) тощо.

III. Охорона праці учнів

1. Учні допускаються до роботи на ділянці після проведення з ними інструктажу і перевірки знань з охорони праці та техніки безпеки.

2. Інструктажі з охорони праці та техніки безпеки проводяться з учнями відповідно до пункту 1 розділу I Правил охорони праці для працівників лісового господарства та лісової промисловості, затверджених наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 13 липня 2005 року № 119, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 22 вересня 2005 року за № 1084/11364.

Інструктажі з охорони праці та техніки безпеки організовує працівник лісового господарства, відповідальний за роботу учнівського лісництва.

3. Контроль за дотриманням трудового законодавства, правил, норм, інструкцій з техніки безпеки, виробничої санітарії та пожежної безпеки здійснюють учнівський лісничий та педагогічні працівники, які залучені до роботи з учнями в учнівському лісництві.

4. Забороняється залучати учнів до важких робіт і робіт зі шкідливими або небезпечними умовами праці. Учні в учнівському лісництві можуть працювати тільки у світлий період доби. Учні не залучаються до гасіння лісових пожеж, до управління транспортними засобами, до роботи з отрутохімікатами та горючими

матеріалами. Учні не залучаються до робіт, пов'язаних із підніманням їх на висоту.

IV. Фінансування та матеріально-технічне забезпечення учнівського лісництва

Витрати на фінансування та матеріально-технічне забезпечення учнівського лісництва здійснюються за рахунок коштів, не заборонених чинним законодавством України. Директор департаменту професійно-технічної освіти В. В. Су пр у н

III. Охорона праці учнів

1. Учні допускаються до роботи на ділянці після проведення з ними інструктажу і перевірки знань з охорони праці та техніки безпеки.

2. Інструктажі з охорони праці та техніки безпеки проводяться з учнями відповідно до пункту 1 розділу I Правил охорони праці для працівників лісового господарства та лісової промисловості, затверджених наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 13 липня 2005 року № 119, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 22 вересня 2005 року за № 1084/11364.

Інструктажі з охорони праці та техніки безпеки організовує працівник лісового господарства, відповідальний за роботу учнівського лісництва.

3. Контроль за дотриманням трудового законодавства, правил, норм, інструкцій з техніки безпеки, виробничої санітарії та пожежної безпеки здійснюють учнівський лісничий та педагогічні працівники, які залучені до роботи з учнями в учнівському лісництві.

4. Забороняється залучати учнів до важких робіт і робіт зі шкідливими або небезпечними умовами праці. Учні в учнівському лісництві можуть працювати тільки у світлий період доби. Учні не залучаються до гасіння лісових пожеж, до управління транспортними засобами, до роботи з

отрутохімікатами та горючими матеріалами. Учні не залучаються до робіт, пов'язаних із підніманням їх на висоту.

Додаток
до Положення про учнівське лісництво

Орієнтовні розділи плану роботи учнівського лісництва

I. Теоретична підготовка

1. Екологічне, оздоровче, економічне та естетичне значення лісу.
2. Основи лісознавства та лісовідновлення.
3. Біоценоз лісу, його охорона. Вивчення видового складу фауни та флори лісу.
4. Лісові ґрунти та їх значення.
5. Способи захисту лісу від пожеж, ерозії, шкідників і хвороб.
6. Культура поведінки в природі.
7. Техніка безпеки в лісі.

II. Практична діяльність

1. Тематичні екскурсії до лісу.
2. Чергування на дорогах з метою попередження лісових пожеж і охорони молодих насаджень.
3. Садіння та висівання лісу, догляд за лісовими насадженнями.
4. Озеленення населених пунктів.
5. Виготовлення та розвішування будиночків і годівничок для птахів.
6. Складання карти закріпленої ділянки лісу з нанесенням місць розташування об'єктів лісу, що охороняються (мурашників, гніздування птахів, цінних рослин тощо).
7. Заготівля рослинної сировини.
8. Влаштування екологічних маршрутів.

III. Дослідницька діяльність

1. Організація тематичних групових та індивідуальних досліджень об'єктів та явищ лісового біоценозу, антропогенного впливу на ліс.
2. Екологічний моніторинг.

3. Проведення дослідів за завданнями вчених і фахівців лісового господарства.

4. Проведення науково-практичних конференцій юних лісівників.

IV. Просвітницька діяльність

1. Випуск стінних газет, фотостендів, інформаційних бюлетенів, присвячених охороні лісу.

2. Виступи в засобах масової інформації.

3. Бесіди з учнівськими та батьківськими колективами на теми раціонального використання та охорони лісу.

4. Випуск і поширення листівок екологічного змісту.

5. Організація екскурсій екологічними стежками.

6. Залучення учнів навчальних закладів, громадськості до лісогосподарської та природоохоронної діяльності.

НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ

УЧНІВСЬКІ ЛІСНИЦТВА ОБЛАСТІ

Паспор на учнівське лісництво Гутянської ЗОШ І-ІІІ ступенів

1. Гутянська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Богодухівської ради Харківської області
2. Адреса, телефон, e-mail : вул. Первухінська, 39, смт Гутти, Богодухівського району Харківської області, 62131, тел. (05758) 61290, E-mail: b-gut@ukr.net
3. Дата створення учнівського лісництва - 2002 рік.
У ньому учнів 15, 9 клас.
4. Працює на базі ДП «Гутянське лісове господарство».
5. За учнівським лісництвом закріплено ліс, 1 га.
6. Навчально-матеріальна база- куточок охорони природи.
7. Керівник учнівського лісництва - Шутка Євгенія Вікторівна, вчитель біології.
8. Відповідальний спеціаліст від лісового господарства - Коршун Сергій Михайлович, головний лісничий, інженер лісового господарства.
9. Форми співпраці з навчально-дослідними установами (НДУ), закладами вищої освіти : Мала академія наук.
10. Виконання науково-дослідницьких робіт:
 1. *Обґрунтування доцільності розселення оленя благородного в мисливські угіддя Гутянського ДЛГ (2005-2006 н.р.- III місце в обласному конкурсі професійної майстерності юних лісівників).*
 2. *Біологія та поширення дикого кабана на території Гутянського лісництва Богодухівського району Харківської області.*
 3. *Технологія вирощування та догляд за сіянцями сосни звичайної (pinussylvestris l.).*
 4. *Вивчення біології та екології рідкісних і зникаючих видів лікарських рослин на території смт. Гутти Богодухівського району (2017-2018 н.р.- Всеукраїнський конкурс дослідницько-експериментальних робіт з природознавства « Юний дослідник»).*
 5. *Біологія та поширення бобра річкового на території смт. Гутти Богодухівського р-ну Харківської області (2018-2019 н.р.- захист в МАН).*
11. Участь у розробці ландшафтних проектів: благоустрій смт. Гутти.
12. Видовий склад (колекційність рослин, за якими доглядають вихованці учнівського лісництва) окремим додатком.
13. Директор закладу освіти - Близнак Наталія Анатоліївна.
14. Керівник установи, на базі якої працює учнівське лісництво, - директор ДП «Гутянське лісове господарство» Сиса Віктор Миколайович

Видовий склад рослин

1. **ДУБ ЗВИЧАЙНИЙ, АБО ЧЕРЕШЧАТИЙ** (*Quercus robur* L.) — багаторічна рослина, дерево родини букових. Одна з найпоширеніших деревних порід помірної смуги Європи та найдовговічніший вид дерев в Україні. Цінна деревинна, танідоносна, харчова, медоносна, лікарська та декоративна культура.

1. **СОСНА ЗВИЧАЙНА** (*Pinus sylvestris* L.) - високе 25-50 м дерево родини соснових , займає майже третину лісів України (в основному на Поліссі).

Паспорт на Оскільське учнівське лісництво

1. Комунальний заклад «Опорна школа «Оскільський ліцей» Оскільської сільської ради Ізюмського району Харківської області»

2. Адреса, телефон, e-mail: 64340, Харківська обл., Ізюмський р-н, с. Оскіл, вул. Шкільна, 34;

тел.: (05743)55-1-34; e-mail: oskil_nvz@ukr.net

3. Дата створення учнівського лісництва - 17 березня 1969 рік. Учнів 53.

4. Працює на базі ДП «Ізюмське лісове господарство».

5. За учнівським лісництвом закріплено 160 га лісу та міні- дендрарій площею 0,8 га.

6. Навчально-матеріальна база : засідання Ради шкільного лісництва проводяться в кабінеті біології, оснащеному відповідним навчально-технічним забезпеченням(мультимедійний комплекс, тематична література, муляжі, колекції, гербарії, таблиці, стенди та куточок шкільного лісництва й охорони природи).

7. Керівник учнівського лісництва - Каліта Олена Миколаївна, вчитель біології, методист.

8 Відповідальний спеціаліст від лісового господарства- Бугера Олексій Анатолійович, помічник лісничого Червонооскільського лісництва.

9. Форми співпраці з навчально-дослідними установами: консультації, екскурсії, дні відкритих дверей, профорієнтаційна робота, забезпечення науковою літературою .

Співпраця: Національний природний парк «Святі гори», Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва, Національна академія міського господарства ім. А. Бекетова, Український науково-дослідницький інститут агролісомеліорації та лісового господарства ім. Г. Висоцького, КЗ «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості».

10. Виконання науково-дослідницьких робіт:

«Використання рослин для захисту городніх культур як один із методів біологічної боротьби з комахами-шкідниками», «Вивчення впливу субстрату на процес укорінення живців тису ягідного в умовах Ізюмщини», «Інтродукція деревно-чагарникових порід в умовах пристепних борів Ізюмщини», «Бахтин: велике життя малої річки», «Рекреаційний потенціал затоки Мальця Червонооскільського водосховища», «Роль рудих мурах в трофічній мережі

Оскільського лісу», «Хвоя сосни звичайної як біоіндикатор забруднення повітря», «Червоний Оскіл - територія оздоровлення, відпочинку, зеленого туризму».

11. Участь у розробці ландшафтних проектів:

озеленення пришкільної території;

укріплення деревами берегів річки Оскіл.

12.Акції, проведені учнівським лісництвом (окремим додатком 1).

13.Видовий склад (колекційність рослин, за якими доглядають вихованці учнівського лісництва)-окремим додатком 2.

14.Директор ліцею- Загоруйко Наталія Яківна.

15. Керівник установи, на базі якої працює учнівське лісництво, - Мітронічев Юрій Анатолійович.

Додаток 1

Акції, проведені учнівським лісництвом

«Збережемо первоцвіти!»
«Збережи ялинку»
«Птах року»
«Майбутнє лісу в твоїх руках»
«День народження лісу»
«Європейський тиждень лісу»
«Ліси для нащадків»
«Чисте довкілля»
«День Землі»
«Зустріч птахів»
«Їдальня для птахів»
Операція «Мурашник»
Операція «Дуб»
«Зелений паросток майбутнього»
«Мала річка»
«До чистих джерел»
«Мандрівка до лісових мурашок»
«Посади дерево»

Додаток 2

Видовий склад (колекційність рослин за якими доглядають вихованці учнівського лісництва чи ланки юних лісників)

1. Дуб черешчатий
2. Жимолость каприфоль
3. Барбарис звичайний

4. Бузок звичайний
5. Горобина звичайна
6. Ірга колосиста
7. Калина звичайна
8. Калина гордовина
9. Калина бульденеж
10. Каштан кінський
11. Клен гостролистий
12. Клен татарський
13. Липа серцелиста
14. Магонія падуболиста
15. Акація біла
16. Самшит вічнозелений
17. Сосна звичайна
18. Сосна гірська
19. Сосна кримська
20. Сумах пухнастий
21. Тис ягідний
22. Тополя біла
23. Тополя пірамідальна
24. Туя західна
25. Шипшина собача
26. Ялина звичайна
27. Форзиція європейська
28. Жасмин запашний
29. Спірея японська
30. Лох вузьколистий
31. Свидина біла
32. Ялівець козацький
33. Ялівець звичайний
34. Кизильник блискучий
35. Береза повисла
36. Груша звичайна
37. Деція витончена
38. Карагана деревовидна

39. Кизил справжній
40. Горіх волоський
41. Сніжнягідник білий
42. Бархат амурський

Паспорт
на дитячу громадську організацію
«Павлівське шкільне лісництво»

1. ПАВЛІВСЬКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА І-ІІ СТУПЕНІВ
БОГОДУХІВСЬКОЇ РАЙОННОЇ РАДИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

2. Адреса, телефон, e-mail: вул. Центральна, 31, с. Павлівка,
Богодухівський район, Харківська область, 62133, тел. (05758) 72-2-55, e-mail:
b-pav@ukr.net

3. Дата створення учнівського лісництва – 2002 рік.

У ньому – 70 учнів.

4. Працює на базі ДП «Гутянське лісове господарство».

5. За учнівським лісництвом закріплено **227 га лісових насаджень** ДП
«Гутянське лісове господарство»; площа шкільного лісництва поділяється на
лісогосподарські ділянки (обходи).

6. Навчально-матеріальна база - кабінет «Павлівське шкільне
лісництво».

7. Керівник учнівського лісництва - Снісаренко Тетяна Віталіївна,
вчитель інформатики; науковий керівник шкільного лісництва - Гец Лариса
Василівна, вчитель біології.

8. Відповідальний спеціаліст від лісового господарства - Довженко
Олександр Павлович, інженер лісових культур ДП «Гутянське лісове
господарство».

9. Форми співпраці з навчально-дослідними установами (НДУ),
закладами вищої освіти:

Харківське територіальне відділення Малої академії наук, хіміко-
біологічне відділення, секція «Лісове господарство»;

Український науково-дослідний інститут лісового господарства та
агролісомеліорації імені Г.М.Висоцького;

Чугуєво-Бабчанський лісний коледж.

Наукові керівники: Лось Світлана Анатоліївна, кандидат сільськогосподарських наук, провідний науковий співробітник лабораторії селекції Українського науково-дослідного інституту лісового господарства та агролісомеліорації імені Г.М.Висоцького;

Терещенко Лариса Іванівна, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник лабораторії селекції Українського науково-дослідного інституту лісового господарства та агролісомеліорації імені Г.М.Висоцького.

10. Виконання науково-дослідницьких робіт.

Участь у Всеукраїнському конкурсі-захисті науково-дослідницьких робіт Малої академії наук України. Члени дитячої громадської організації стали дійсними членами Малої академії наук України.

Науково-дослідницькі роботи:

- «Відбір кращих дерев дуба звичайного (*quercus robur* L.) у насадженнях державного підприємства «Гутянський лісгосп», науково-дослідницька робота Назаренко Ольги (2006 рік);

- «Відбір кращих дерев дуба звичайного з метою створення клонових лісових плантацій», науково-дослідницька робота Кулик Тетяни (2008 рік);

– «Дослідження росту сосни звичайної у випробних культурах та її хвої як фактора адаптації до умов довкілля», науково-дослідницька робота Антоненко Олени, посіла II місце на V Всеукраїнському зльоті команд учнівських лісництв (м. Кіровоград, 2011 рік).

11. Участь у розробці ландшафтних проектів.

Члени дитячої громадської організації «Павлівське шкільне лісництво» брали участь у розробці ландшафтних проектів на території Богодухівського та Гутянського лісництв ДП «Гутянське лісове господарство».

12. Директор Павлівської ЗОШ І-ІІ ст. Богодухівської районної ради Харківської області Горбенко Лариса Павлівна.

13. Керівник установи, на базі якої працює учнівське лісництво, директор ДП «Гутянське лісове господарство» Сиса Віктор Миколайович.

ПАСПОРТ
на Високобірське учнівське лісництво

1. Балаклійський навчально-виховний комплекс «загальноосвітній навчальний заклад І-ІІІ ступенів- дошкільний навчальний заклад» Балаклійської районної ради Харківської області

2. Адреса, телефон, e-mail: вул. Перемоги, 100, м. Балаклія, Харківська область, тел. 5-24-32

3. Дата створення учнівського лісництва- 2004 рік.

В ньому учнів 54.

4. Працює на базі Балаклійського навчально-виховного комплексу «загальноосвітній навчальний заклад І-ІІІ ступенів- дошкільний навчальний заклад» Балаклійської районної ради Харківської області.

5. За учнівським лісництвом закріплено 91 га лісу.

6. Навчально-матеріальна база: методичний кабінет, кабінет шкільного лісництва.

7. Керівник учнівського лісництва- Сидорова Світлана Іванівна, вчитель біології.

8. Відповідальний спеціаліст від лісового господарства- Дворічанський Олексій Миколайович, лісничий Високобірського лісництва.

Форма навчання учнів основам ведення лісового та лісопаркового господарства- гурток.

9. Форми співпраці з НДУ, вищими навчальними закладами: Харківський аграрний університет ім. В. В. Докучаєва; Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна; УкрНДІЛГА ім. Г. М. Висоцького; Харківське відділення Малої академії наук України (виконання науково-дослідницьких робіт, проведення експериментів, дослідів).

10. Директор НВК- Засадченко Наталія Іванівна.

11. Керівник установи, з якою співпрацює учнівське лісництво, - Дворічанський Олексій Миколайович, лісничий Високобірського лісництва.

ПАСПОРТ
на Красноградське учнівське лісництво «Юні лісівники»

1. Красноградський районний центр дитячої та юнацької творчості

2. Адреса, телефон, e-mail: 63304, вул. Бельовська, 71, м. Красноград Харківської області, kr-redut@ukr.net

3. Дата створення учнівського лісництва- 25 вересня 2016 року.
4. Працює на базі Петрівського навчально-виховного комплексу (заклад загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів – заклад дошкільної освіти) Красноградської районної ради Харківської області та ДП «Красноградський лісгосп».
5. За учнівським лісництвом закріплено шкільний парк та ділянка лісу поблизу Петрівського НВК загальною площею 7 гектарів.
6. Навчально-матеріальна база – кабінет біології Петрівського НВК.
7. Керівник учнівського лісництва – Бурлаєнко Оксана Григорівна, вчитель біології, керівник гуртка «Юні лісівники».
8. Відповідальний спеціаліст від лісового господарства – Криволапова Таїсія Григорівна, інженер лісових культур ДП «Красноградський лісгосп».

Паспорт на Утківське учнівське лісництво

1. Комунальний заклад «Утківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів» Мерэф'янської міської ради Харківської області
2. Адреса, телефон, e-mail :62471, Харківська обл., смт. Утківка, вулиця Слобожанська 85, 748-98-11, utkivka-sc@ukr.net
3. Дата створення учнівського лісництва - 2003 рік.
У ньому учнів 25.
4. Працює на базі Мерэф'янського лісництва ДП « Жовтневе лісове господарство».
5. За учнівським лісництвом закріплено 196 га лісових насаджень, квартали з 123 по 129 Мерэф'янського лісництва.
6. Навчально-матеріальна база : методичний кабінет школи; стенди з охорони природи; тематичні колекції; кабінет лісової справи Мерэф'янського лісництва; кабінет лісової справи деревообробного цеху Жовтневого держлісгоспу; лісгосподарська техніка, інвентар; геодезичні інструменти, прилади; пришкільна навчально-дослідницька ділянка, парник.
7. Керівник учнівського лісництва - Хруськова Олена Павлівна, вчитель біології.
8. Відповідальний спеціаліст від лісового господарства -

Горовий Петро Миколайович, лісничий Мереф'янського лісництва Жовтневого лісового господарства.

9. Учнівське лісництво має тісний зв'язок із Харківським національним аграрним університетом імені В. В. Докучаєва та біологічним факультетом Харківського державного університету імені В.В. Каразіна : проводяться консультації, співбесіди, екскурсії, дні відкритих дверей; використовуються бібліотечні фонди аграрного університету ; відбувається дослідницька робота за рекомендаціями та під керівництвом наукових робітників УкрНДІЛГА; з Харківським національним університетом міського господарства імені О.М. Бекетова підписана двостороння угода про профільну та допрофільну підготовку учнів.

10. Виконання науково-дослідницьких робіт : «Вегетативне розмноження хвойних рослин живцюванням», «Вплив викидів автомобільного транспорту на розмір приросту сосни Мереф'янського бору», «Визначення оптимальних весняних строків сівби насіння сосни в лісорозсаднику», «Вирощування сіянців сосни в лісорозсадниках з різними строками посіву», «Визначення життєвого стану сосни звичайної. Порівняння результатів спостережень стану кварталів шкільного лісництва за 2008 та 2018 рік.», «Вплив пожеж на динаміку чисельності стовбурових шкідників у соснових насадженнях» та інші.

11. Участь у розробці ландшафтних проектів: створення міні - дендропарків на території деревообробного цеху Жовтневого лісового господарства та КЗ «Утківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів»; розробка рекомендацій щодо складу лісових насаджень у зонах забруднення викидами автомобільного транспорту, які передані до проектного інституту Харківдiproагроліс.

12. Видовий склад (колекційність рослин, за якими доглядають вихованці учнівського лісництва) окремим додатком.

Додаткові дані: учнівське лісництво працює за напрямками:

- правова освіта учнів (ознайомлення з Лісовим кодексом України та природоохоронними статтями Конституції України);

- навчальна діяльність (проводяться заняття з таких профільних дисциплін: ботаніка , дендрологія, лісівництво, екологія лісу, геодезія, лісові культури та дослідницька робота в галузі екології лісу; збір лісових рослин, які не занесені до Червоної книги, для створення гербаріїв);

- практична діяльність (збір насіння, прибирання території лісу , патрулювання кварталів, посадка лісових культур та догляд за ними,

виготовлення та розвішування штучних гніздівель і годівничок для птахів, випуск і розповсюдження природоохоронних листівок, тощо);

- виховна робота (участь в лісових природоохоронних олімпіадах, конкурсах; публікації на лісову та природоохоронну тематику в пресі; святкування разом з лісництвом «Дня працівників лісу»; організація відпочинку та оздоровлення членів учнівського лісництва; екскурсії, тощо).

13. Директор закладу освіти - Пустирьова Вікторія Євгенівна.

14. Керівник установи, на базі якої працює учнівське лісництво, - директор ДП «Жовтневе лісове господарство» Чагаровський Руслан Леонідович.

ДОДАТОК

Видовий склад рослин, за якими доглядають члени учнівського лісництва КЗ «Утківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів»

1. Туя західна (*Thuja occidentalis* L.)
2. Самшит вічнозелений (*Buxus sempervirens* L.)
3. Модрина (*Larix* L.)
4. Ялівець звичайний (*Juniperus communis* L.)
5. Ялівець козацький (*Juniperus sabina* L.)
6. Жимолость (*Lonicera* L.)
7. Ялина європейська (*Picea Abies*)
8. Ялина колюча (*Picea Pungens*)
9. Барбарис звичайний (*Berberis vulgaris* L.)
10. Калина звичайна (*Viburnum opulus* L.)
11. Сосна кримська (*P. pallasiana* Lamb.)
12. Клен татарський (*Acer tataricum* L.)
13. Спірея звичайна (*Spiraea* L.)
14. Сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.)
15. Айва звичайна (*Cydonia oblonga* Mill)
16. Тис ягідний (*Taxus baccata* L.)
17. Горіх грецький (*Juglans regia* L.)
18. Платан східний (*Platanus orientalis* L.)
19. Глід український (*Crataegus ucrainika* Pojark)
20. Гледичія (*Gleditschia* L.)

21. Сумах пухнастий (Rhus typhina L.)

22. Сумах дубильний (Rhus coriaria L.)

Паспорт на Подолянське учнівське лісництво

1. Подолянська загальноосвітня школа I-III ступенів Куп`янської районної ради Харківської області

2. Адреса, телефон: Харківська область, Куп`янський район, с. Подоли, вул. Гагаріна 1А, e-mail Podoly74@ukr.net

3. Дата створення учнівського лісництва - 1977 рік.

У ньому учнів 18.

4. Працює на базі ДП «Куп`янський лісгосп».

5. За учнівським лісництвом закріплено лісокористування загальною площею 275 га.

6. Навчально-матеріальна база : кабінет біології та куточок охорони природи (техніка та інвентар надається ДП «Куп`янський лісгосп»).

7. Керівник учнівського лісництва - вчитель біології Мотонаха Галина Володимирівна.

8. Відповідальний спеціаліст від лісового господарства - Співак Богдан Вікторович, т.в.о. інженера лісових культур ДП «Куп`янський лісгосп».

9. Виконання науково-дослідницьких робіт: «Первоцвіти – перша посмішка весни» та ін.

10. Акції, проведені учнівським лісництвом .

У 2018 році юні лісівники виконали таку роботу:

Під час проведення акції «Висаджуємо ліс» було висаджено більш ніж 1,5 тисячі саджанців сосни звичайної (взяли участь 18 учнів);

- було очищено 3 джерела, за якими і надалі ведеться догляд; саме ці джерела живлять озерця Панське та Бережина (робота МАН учениці 11 класу Сургай Дар'ї);

- під час акції «Ліси для нащадків» учні зібрали понад 425 кг макулатури;

- зібрали та передали Куп`янському лісгоспу більш ніж 8 кг шишок сосни звичайної та 2,5 кг жолудів;

- у рамках акції «Нагодуй пташку взимку» оновили 10 старих годівничок і виготовили 21 нову;

- було виявлено і досліджено рідкісні рослини, такі як: лісова лілія, сон розкритий, тюльпан дібровний, конвалія травнева, горицвіт весняний та інші;
- з метою охорони цих рослин проводяться роз'яснювальні бесіди з населенням, виготовляються листівки та ін..

11. Видовий склад (колекційність рослин, за якими доглядають вихованці учнівського лісництва) :

сосна звичайна, сосна кримська, ялина колюча, ялівець козацький, дуб звичайний, липа крупнолиста, бирючина звичайна, гортензія крупнолиста, клен гостролистий, самшит вічнозелений, тис ягідний, ялина звичайна, айва японська та ін.

12. Директор закладу освіти - Бондар Олена Віталіївна.

13. Керівник установи, на базі якої працює учнівське лісництво, - Романенко Сергій Сергійович, т.в.о. директора ДП «Куп'янський лісгосп» .

Паспорт на Чемужівське учнівське лісництво

1. КЗ «Чемужівська загальноосвітня школа І-ІІІ сученів» Зміївської районної ради Харківської області

2. Адреса, телефон, e-mail: вулиця Кришталя 1В, село Чемужівка, Зміївський район, Харківська область, (057 47) 64-3-71 chemug_sch@i.ua

3. Дата створення учнівського лісництва- 2003 рік.

В ньому - 17 учнів.

4. Працює на базі ДП «Зміївське лісове господарство».

5. За учнівським лісництвом закріплено шкільний парк екзотичних рослин 0,5 га на території школи та розсадник хвойних рослин 0,11 га на території Чемужівського лісництва.

6. Навчально-матеріальна база: кабінет лісової справи на базі Чемужівського лісництва, яке підпорядковується ДП «Зміївське лісове господарство»; куточок охорони природи.

7. Керівник учнівського лісництва - Мандрика Ольга Григорівна, заступник директора з виховної роботи.

8. Відповідальний спеціаліст від лісового господарства - Кудін Олександр Костянтинович, інженер лісових культур ДП «Зміївське лісове господарство», інженер лісового господарства.

9. Форми співпраці з навчально-дослідними установами (НДУ), закладами вищої освіти: співпраця з Українським науково-дослідним інститутом лісового господарства та агролісомеліорації імені Г. М. Висоцького (УкрНДІЛГА) - опрацювання статей та звітів лабораторії селекції щодо технологій проведення щеплень плюсових дерев сосни звичайної УкрНДІЛГА (1966-1967, 1970, 1975); практичне дослідження клонових плантацій на територіях Чемужівського та Задонецького лісництв ДП «Зміївське лісове господарство».

10. Виконання науково-дослідницьких робіт: «Дослідження клонових насінних плантацій сосни звичайної, створених різними способами в ДП «Зміївське лісове господарство».

11. Участь у розробці ландшафтних проектів: шкільна бузкова алея, шкільний парк екзотичних дерев.

12. Акції, проведені учнівським лісництвом (додаток 1).

13. Видовий склад (додаток 2).

14. Директор закладу освіти- Марєєнкова Лілія Михайлівна.

15. Керівники установи, на базі якої працює учнівське лісництво, - Склярів Віталій Олексійович, директор ДП «Зміївське лісове господарство»; Дмитренко Сергій Михайлович, лісничий Чемужівського лісництва ДП «Зміївське лісове господарство».

Практична природоохоронна робота

ДОДАТОК 1

Акції, проведені учнівським лісництвом

Систематично проводимо акції «Чисте довкілля», «Люби і бережи природу».

У межах Всеукраїнської акції «До чистих джерел» було обстежено берег місцевої водойми – річки Мож. За його результатами випущено газету для жителів села «Відпочинок біля річки» та організовано прибирання місць для відпочинку.

Під час Зеленої толоки було проведено акцію «Озеленення території школи» та висаджено бузкову алею.

З метою виховання в учнів природоохоронної компетентності проводимо акцію «Збережи ялинку» в передноворічний період.

Щорічно беремо участь у районному заході «День птахів», яке проходить у національному природному парку «Гомільшанські ліси»: виготовляємо шпаківні, проводимо конкурс малюнків «Птахи прилетіли».

У межах Всеукраїнської акції «Годівничка» проводимо майстер – клас із виготовлення годівничок та акцію «Допоможи пташкам взимку».

Юні лісники із задоволенням беруть участь в акції «Посади своє дерево».

**Колекційність рослин, за якими доглядають вихованці
учнівського лісництва**

Видовий склад екзотичних рослин пришкільного парку:

- туя західна (*Thuja occidentalis*): *Aurescens*, *Danica*, *Sunkist*, *Frieslandia*;
- сосна кримська (*Pinus nigra* ssp. *pallasiana*);
- райські яблуні (*Paradisiana*);
- бузок звичайний (*Syringa vulgaris*);
- ялівець козацький (*Juniperus sabina*);
- каштан кінський (*Castanea*).